

URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

31-223 Kraków, ul. Kazimierza Wyki 3
e-mail: sekretariatUSKRK@stat.gov.pl tel. 12 415 60 11 Internet: <http://www.stat.gov.pl/krak>

Informacja sygnalna - Nr 2

Data opracowania - marzec 2011 r.

AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM W IV KWARTALE 2010 R.

Informacja została opracowana na podstawie uogólnionych wyników reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, przeprowadzonego w IV kwartale 2010 r. W każdym wylosowanym mieszkaniu badane były osoby w wieku 15 lat i więcej. Z niewielkim uproszczeniem można powiedzieć, że kwartalne wyniki badania ustala się jako średnie wyników z 13 tygodni danego kwartału i uogólnia na populację generalną.

Podstawą metodologii BAEL są definicje ludności aktywnej zawodowo (pracujących i bezrobotnych) oraz biernej zawodowo przyjęte na XIII Międzynarodowej Konferencji Statystyków Pracy w październiku 1982 r. i zalecane do stosowania przez Międzynarodową Organizację Pracy i EUROSTAT.

Szczegółowe uwagi metodologiczne można znaleźć w publikowanej przez GUS Kwartalnej informacji o aktywności ekonomicznej ludności na stronie internetowej http://www.stat.gov.pl/gus/praca_ludnosc_PLK_HTML.htm, w publikacji *Aktywność ekonomiczna ludności Polski* lub w *Kwartalnej informacji o rynku pracy*.

Uwagi: Od I kwartału 2010 r. próba do BAEL została dwukrotnie zwiększona. Skutkuje to zwiększeniem dokładności wyników badania.

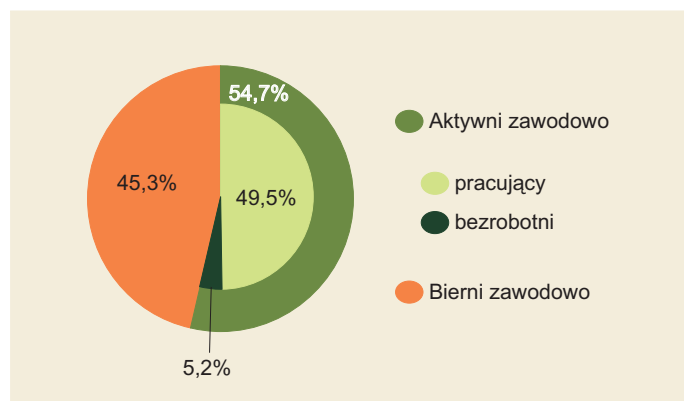
Sumy niektórych danych mogą być różne od wielkości „ogółem”. Wynika to z zaokrągleń dokonywanych przy uogólnianiu wyników badania.

Nazwy „województwo małopolskie” i „Małopolska” używane są zamiennie.

Aktywni zawodowo

Według BAEL w IV kwartale 2010 r. w Małopolsce zbiorowość aktywnych zawodowo liczyła 1450 tys., czyli zwiększyła się w ujęciu rocznym o 6,5%. Wpłynęła na to głównie znacznie wyższa niż przed rokiem liczba bezrobotnych (wzrost o 34,3%, wobec wzrostu liczby pracujących o 4,2%). Populacja biernych zawodowo wyniosła 1201 tys., tj. więcej o 1,7%.

Wykr. 1. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według aktywności ekonomicznej w IV kwartale 2010 r.

Wśród ogółu aktywnych zawodowo dominowali mężczyźni, stanowiąc 53,7% ogółu, a według miejsca zamieszkania odnotowano więcej mieszkańców wsi (51,4%) niż miast. W zestawieniu z poprzednim kwartałem liczba aktywnych zawodowo wzrosła o 5 tys., czyli o 0,3%, co było rezultatem zwiększenia się liczby bezrobotnych o 15 tys., tj. o 12,3%, przy jednoczesnym spadku liczby pracujących o 9 tys., tj. o 0,7% (patrz: tabl. 1).

W wyniku powyższych zmian na rynku pracy liczba osób niepracujących przypadających na 1000 osób pracujących zwiększyła się tak w odniesieniu do analogicznego okresu 2009 r., jak i do poprzedniego kwartału. W IV kwartale 2010 r. na 1000 pracujących przypadało 1019 osób niepracujących (w miastach - 1046, na wsi - 994), rok wcześniej - 1018, a w III kwartale 2010 r. - 966.

TABL.1 LUDNOŚĆ AKTYWNA I BIERNA ZAWODOWO W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009		2010		
	IV kwartał	III kwartał	IV kwartał		
	w tysiącach			IV kw. 2009= =100	III kw. 2010= =100
OGÓLEM	2543	2599	2651	104,2	102,0
Aktywni zawodowo	1362	1445	1450	106,5	100,3
pracujący	1260	1322	1313	104,2	99,3
bezrobotni	102	122	137	134,3	112,3
Bierni zawodowo	1181	1155	1201	101,7	104,0

TABL.2 WSPÓLCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009		2010		
	IV kwartał	III kwartał	IV kwartał		
	w %			+/- w porównaniu z	
			IV kw. 2009	III kw. 2010	
OGÓLEM	53,6	55,6	54,7	1,1	-0,9
mężczyźni	62,0	63,4	63,5	1,5	0,1
kobiety	45,8	48,7	47,1	1,3	-1,6
Miasta	52,7	54,6	54,2	1,5	-0,4
Wieś	54,4	56,6	55,2	0,8	-1,4
Według wieku:					
w tym w wieku produkcyjnym	70,0	72,3	71,9	1,9	-0,4
15-24 lata	31,8	35,0	33,6	1,8	-1,4
25-34	82,5	86,3	84,8	2,3	-1,5
35-44	89,1	89,6	89,5	0,4	-0,1
45-54	78,4	81,1	81,6	3,2	0,5
55 lat i więcej	17,4	20,9	19,7	2,3	-1,2
Według poziomu wykształcenia:					
Wyższe	78,6	76,3	77,2	-1,4	0,9
Policealne i średnie zawodowe	66,5	69,3	67,7	1,2	-1,6
Średnie ogólnokształcące	40,0	48,1	48,5	8,5	0,4
Zasadnicze zawodowe	63,2	64,2	63,1	-0,1	-1,1
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	15,1	17,1	16,7	1,6	-0,4

Udział aktywnych zawodowo w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej, czyli **współczynnik aktywności zawodowej**, wyniósł 54,7% (w Polsce 55,8%) i był on wyższy o 1,1 pkt proc. aniżeli przed rokiem, ale niższy niż w III kwartale 2010 r. o 0,9 pkt proc. Według płci zdecydowanie większą jego wartość odnotowano dla mężczyzn (63,5%) niż dla kobiet (47,1%). W miastach omawiany współczynnik wynosił 54,2% i był o 1,0 pkt proc. niższy od notowanego na wsi.

W przebadanych grupach wiekowych najwyższe współczynniki aktywności zawodowej zaobserwowano u osób w wieku 35-44 lata (89,5%) oraz 25-34 lata (84,8%), a najniższy wśród osób w wieku 55 lat i więcej (19,7%), co jest głównie związane z przechodzeniem na emeryturę.

Ze względu na poziom wykształcenia najbardziej aktywne zawodowo były osoby z wykształceniem wyższym (patrz: tabl. 2).

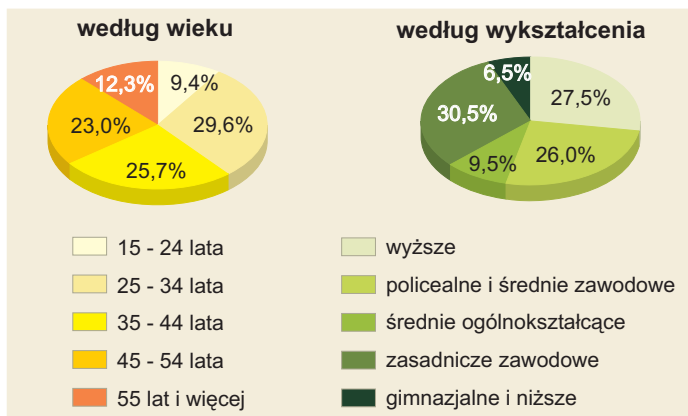
Pracujący

W województwie małopolskim w IV kwartale 2010 r. pracowało 1313 tys. osób, tj. 90,6% ogółu aktywnych zawodowo. Podobnie jak w poprzednich kwartałach więcej było mężczyzn, tj. 54,4%. Natomiast udział mieszkańców wsi w liczbie osób pracujących wyniósł 51,6%.

TABL.3 PRACUJĄCY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009		2010		
	IV kwartał	III kwartał	IV kwartał		
	w tysiącach			IV kw. 2009= =100	III kw. 2010= =100
OGÓLEM	1260	1322	1313	104,2	99,3
mężczyźni	704	710	714	101,4	100,6
kobiety	556	612	599	107,7	97,9
Miasta	627	664	635	101,3	95,6
Wieś	633	659	678	107,1	102,9

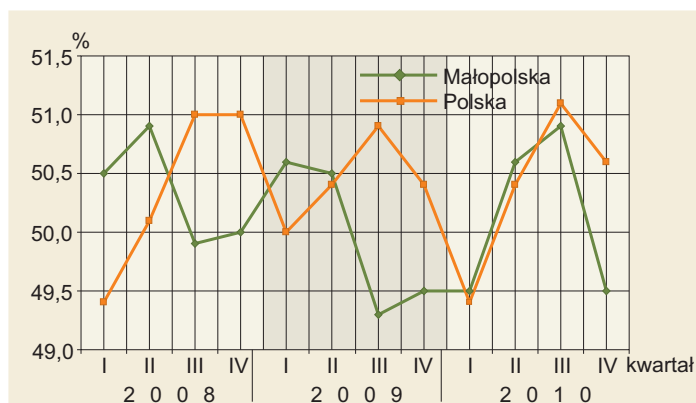
Wykr. 2. Struktura pracujących w IV kwartale 2010 r.

W odniesieniu do IV kwartału 2009 r. liczba pracujących wzrosła niezależnie od płci i miejsca zamieszkania (patrz: tabl. 3).

W porównaniu z poprzednim okresem więcej było pracujących mężczyzn (o 0,6%), a także mieszkańców wsi (o 2,9%), podczas gdy zarówno wśród kobiet, jak i mieszkańców miast liczba pracujących spadła (odpowiednio o: 2,1% i 4,4%).

Wykr. 3. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL

Wskaźnik zatrudnienia, wyrażający udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej, w omawianym okresie wyniósł 49,5% (w kraju 50,6%), tj. tyle samo, co przed rokiem, ale o 1,4 pkt proc. mniej niż w III kwartale 2010 r. W skali kraju wśród województw Małopolska uplasowała się pod względem tego wskaźnika na 10 miejscu.

TABL.4 WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009		2010		
	IV kwartał	III kwartał	IV kwartał		
	w %		+/- w porównaniu z		
			IV kw. 2009	III kw. 2010	
OGÓLEM	49,5	50,9	49,5	0,0	-1,4
mężczyźni	57,9	58,6	58,2	0,3	-0,4
kobiety	41,9	44,1	42,0	0,1	-2,1
Miasta	48,0	49,6	48,9	0,9	-0,7
Wieś	51,1	52,3	50,1	-1,0	-2,2
Według wieku:					
w tym w wieku produkcyjnym	64,7	66,0	64,9	0,2	-1,1
15-24 lata	24,0	27,9	26,2	2,2	-1,7
25-34	76,4	78,5	76,7	0,3	-1,8
35-44	85,8	84,7	82,6	-3,2	-2,1
45-54	74,1	74,9	75,4	1,3	0,5
55 lat i więcej	16,7	20,1	18,7	2,0	-1,4
Według poziomu wykształcenia:					
Wyższe	73,7	72,3	72,6	-1,1	0,3
Policealne i średnie zawodowe	62,5	63,1	60,7	-1,8	-2,4
Średnie ogólnokształcące	33,4	43,2	41,8	8,4	-1,4
Zasadnicze zawodowe	58,9	57,7	57,1	-1,8	-0,6
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	13,7	15,9	14,5	0,8	-1,4

W omawianym okresie wskaźnik zatrudnienia osób w wieku produkcyjnym wyniósł 64,9% i tym samym zwiększył się w porównaniu z IV kwartałem 2009 r. o 0,2 pkt proc., ale w zestawieniu z poprzednim kwartałem obniżył się o 1,1 pkt proc. Rozpatrując grupy wiekowe, najwyższy wskaźnik odnotowano wśród osób w wieku 35-44 lata (82,6%), jednakże spadł on tak w skali roku, jak i kwartału. Najniższy wskaźnik zatrudnienia wystąpił wśród osób w wieku 55 lat i więcej.

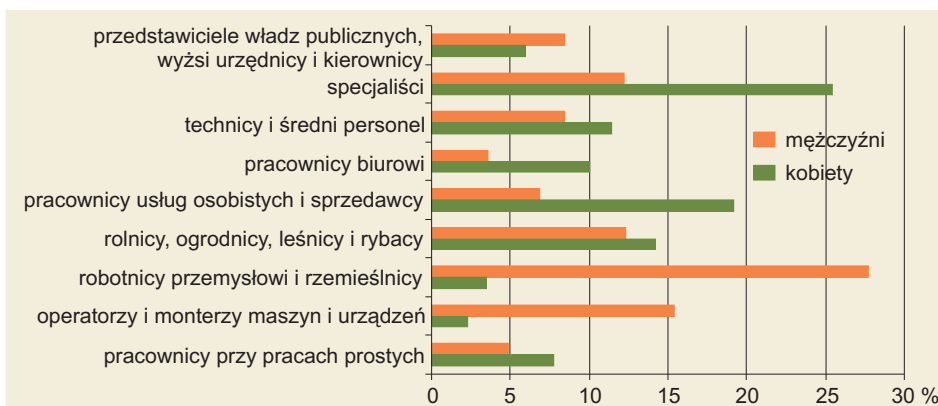
Wskaźnik zatrudnienia dla osób z wykształceniem wyższym (72,6%) przekraczał o 58,1 pkt proc. wskaźnik wyliczony dla najslabiej reprezentowanej na rynku pracy grupy osób posiadających wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe (patrz: tabl. 4).

W IV kwartale 2010 r. w sektorze prywatnym pracowało 987 tys. osób, tj. ponad 3/4 ogółu pracujących, a w sektorze publicznym 326 tys. osób. W ujęciu rocznym wystąpił wzrost liczby pracujących niezależnie od sektora własności, natomiast w stosunku do III kwartału 2010 r. zanotowano wzrost jedynie w sektorze publicznym - o 1,9%, podczas gdy w sektorze prywatnym miał miejsce spadek o 1,5%.

Podobnie jak w poprzednich okresach, w strukturze pracujących według statusu zatrudnienia dominowali pracownicy najemni, którzy w liczbie 975 tys. stanowili 74,3% ogółu pracujących (o 1,1 pkt proc. więcej niż w poprzednim kwartale). Liczba pracodawców i pracujących na własny rachunek wyniosła 281 tys., tj. 21,4% ogółu (odpowiednio mniej o 0,3 pkt proc.). Mniej niż w III kwartale 2010 r. było również pomagających członków rodzin (spadek z 67 tys. do 56 tys.), tj. 4,3% ogółu pracujących.

Wśród pracowników najemnych 77,1%, tj. 752 tys. osób posiadało pracę stałą, tj. umowę na czas nieokreślony, a pozostałe 22,9% - umowę na czas nieokreślony.

Wykr. 4. Pracujący według grup zawodów w IV kwartale 2010 r.

Biorąc pod uwagę pracujących, którzy w ciągu badanego tygodnia przepracowali co najmniej 1 godzinę (1266 tys. osób), 73,5% stanowiły osoby, które pracowały 40 godzin i więcej. Udział mężczyzn, którzy pracowali 40 godzin i więcej w ogólnej liczbie

mężczyzn, spełniających kryterium przepracowania co najmniej 1 godziny w badanym tygodniu, wyniósł 80,3%, a analogiczny udział kobiet - 65,4%.

Według kryterium zawodu, najliczniejszą grupę w Małopolsce w strukturze pracujących tworzyli specjaliści w liczbie 239 tys., tj. 18,2%. W grupie kobiet odsetek ten był wyższy i sięgał 25,4%. W populacji mężczyzn dominowały 2 kategorie zawodów: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (27,7%) oraz operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (15,4%).

Bezrobotni

Zbiorowość bezrobotnych w IV kwartale 2010 r. liczyła 137 tys., w tym 65 tys. mężczyzn. W podziale według miejsca zamieszkania wśród bezrobotnych więcej było mieszkańców miast - 69 tys. Zarówno w porównaniu z poprzednim rokiem, jak i kwartałem, liczba bezrobotnych wzrosła niezależnie od płci i miejsca zamieszkania (patrz: tabl. 5).

TABL.5 BEZROBOTNI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010			
	IV kwartał	III kwartał	IV kwartał		
	w tysiącach			IV kw. 2009= =100	III kw. 2010= =100
OGÓLEM	102	122	137	134,3	112,3
mężczyźni	50	59	65	130,0	110,2
kobiety	52	64	72	138,5	112,5
Miasta	61	67	69	113,1	103,0
Wieś	41	56	68	165,9	121,4

Stopa bezrobocia, czyli udział bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo w omawianym okresie według BAEL wyniosła 9,4% (w Polsce 9,3%), tj. zwiększyła się w porównaniu z analogicznym okresem 2009 r. o 1,9 pkt proc., a w zestawieniu z poprzednim kwartałem - o 1,0 pkt proc.

TABL.6 STOPA BEZROBOCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009		2010		
	IV kwartał	III kwartał	IV kwartał		
	w %			+/- w porównaniu z	
			IV kw. 2009	III kw. 2010	
OGÓLEM	7,5	8,4	9,4	1,9	1,0
mężczyźni	6,6	7,7	8,3	1,7	0,6
kobiety	8,6	9,5	10,7	2,1	1,2
Miasta	8,9	9,2	9,8	0,9	0,6
Wieś	6,1	7,8	9,1	3,0	1,3
Według wieku:					
w tym w wieku produkcyjnym	7,7	8,8	9,8	2,1	1,0
15-24 lata	24,0	20,2	21,4	-2,6	1,2
25-34	7,6	8,7	9,3	1,7	0,6
35-44	3,7	5,5	7,7	4,0	2,2
45-54	5,5	7,7	7,6	2,1	-0,1
55 lat i więcej	3,6	4,0	5,3	1,7	1,3
Według poziomu wykształcenia:					
Wyższe	6,5	5,5	5,7	-0,8	0,2
Policealne i średnie zawodowe	6,1	9,0	10,2	4,1	1,2
Średnie ogólnokształcące	16,4	10,7	13,8	-2,6	3,1
Zasadnicze zawodowe ...	6,8	10,1	9,5	2,7	-0,6
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	9,6	7,4	13,1	3,5	5,7

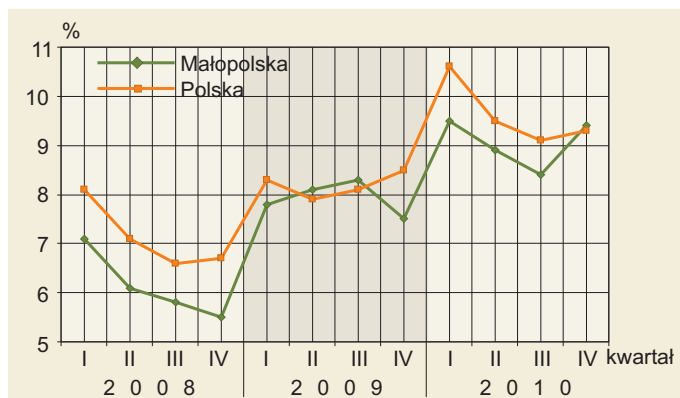
Niższą stopę bezrobocia niż Małopolska miały województwa, takie jak: mazowieckie (7,3%), wielkopolskie (8,6%), śląskie (8,8%), podlaskie (9,0%), łódzkie i opolskie (po 9,1%) oraz lubuskie (9,3%).

W badanym okresie mężczyźni znaleźli się w nieco lepszej sytuacji na rynku pracy niż kobiety, stopa bezrobocia wśród nich była o 2,4 pkt proc. niższa niż wśród kobiet. Dla osób mieszkających w miastach była ona wyższa niż dla mieszkańców wsi o 0,7 pkt proc. W relacji do IV kwartału 2009 r. stopa bezrobocia wzrosła niezależnie od płci i miejsca zamieszkania, podobnie w porównaniu z poprzednim kwartałem.

W IV kwartale 2010 r. wskaźnik bezrobocia osób w wieku produkcyjnym wyniósł 9,8% i tym samym zwiększył się w porównaniu z IV kwartałem 2009 r.

o 2,1 pkt proc., a w zestawieniu z poprzednim kwartałem - o 1,0 pkt proc. Sytuacja ludzi młodych na rynku pracy kształtowała się nadal bardzo niekorzystnie. Stopa bezrobocia dla osób w wieku 15-24 lata (21,4%) była ponad 2-krotnie wyższa niż dla całej populacji. Jednak w tej najmłodszej grupie wiekowej omawiany wskaźnik spadł w skali roku o 2,6 pkt proc. W pozostałych grupach wiekowych wystąpił wzrost stopy bezrobocia w ujęciu rocznym. W ujęciu kwartalnym nieznaczny spadek tego wskaźnika odnotowano tylko wśród 45-54-latków (patrz: tabl. 6).

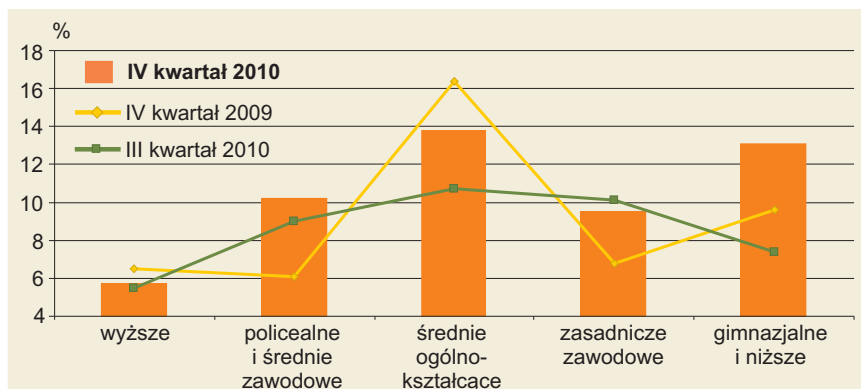
Wykr. 5. Stopa bezrobocia według BAEL

W omawianym kwartale, tak jak w poprzednich okresach, stosunkowo niską stopę bezrobocia notowano wśród osób z wykształceniem wyższym - 5,7%. Jednocyfrowa stopa bezrobocia cechowała również osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym - 9,5%. Najwyższy wskaźnik dotyczył osób po szkołach średnich ogólnokształcących (13,8%).

Wykr. 6. Stopa bezrobocia według poziomu wykształcenia

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, stopa bezrobocia zmniejszyła się w skali roku jedynie wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (o 2,6 pkt proc.) oraz wyższym (o 0,8 pkt proc.). Natomiast w zestawieniu z III kwartałem ub. roku niewielka

poprawa miała miejsce tylko wśród osób po szkołach zasadniczych zawodowych.

Przeciętny **czas poszukiwania pracy** skrócił się z 13,7 miesiąca przed rokiem do 12,1 miesiąca w omawianym okresie. Mężczyźni poszukiwali pracy średnio przez 12,5 miesiąca, a kobiety 11,7 miesiąca. W zbiorowości mieszkańców miast czas ten wyniósł 1 rok, a wsi - 12,2 miesiąca.

Z ogółu bezrobotnych najwięcej, bo 38,7%, tj. 53 tys. osób było dotkniętych długotrwałym bezrobociem, tj. poszukiwało pracy 13 miesięcy i dłużej. Liczna była też grupa osób poszukujących pracy stosunkowo krótko, czyli do 3 miesięcy, których było 36 tys. Od 4 do 6 miesięcy poszukiwało pracy 25 tys. bezrobotnych, a od 7 do 12 miesięcy - 24 tys.

Główną przyczyną bezrobocia w dalszym ciągu była utrata pracy. Powód ten wskazało 46,0% omawianej populacji, czyli 63 tys. osób (przed rokiem 44 tys., a w poprzednim kwartale 50 tys.). Ponadto 24,1% ogółu bezrobotnych, tj. 33 tys. osób usiłowało podjąć pracę po raz pierwszy, a 26,3%, czyli 36 tys. osób reaktywizowało się. Pozostałe osoby dobrowolnie zrezygnowały z pracy.

Najwięcej bezrobotnych poszukiwało pracy poprzez ogłoszenia w prasie - 82,5%, krewnych i znajomych - 81,8%, biura pracy - 73,0%, a także bezpośredni kontakt z zakładem pracy - 65,7%. (Suma udziałów według metod poszukiwania pracy jest większa niż 100,0% ze względu na to, że badana osoba może zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi.)

Bierni zawodowo

W ostatnim kwartale 2010 r. w województwie małopolskim mieszkało 1201 tys. osób biernych zawodowo, tj. 45,3% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej (*w kraju - 43,7%*). Wśród nich większość stanowiły kobiety - 62,8%. a ze względu na miejsce zamieszkania wystąpiła nieznaczna przewaga osób zamieszkałych na wsi - 50,5%.

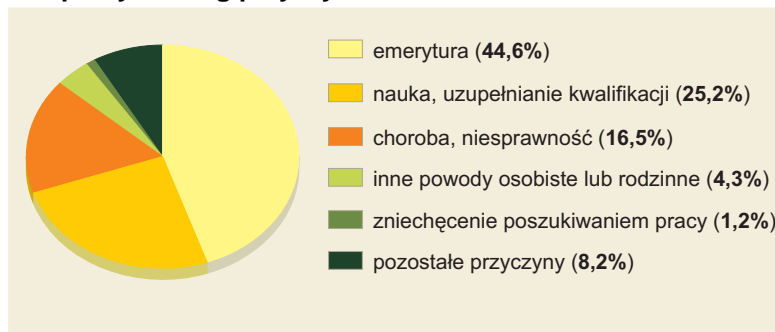
TABL.7 BIERNI ZAWODOWO

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009		2010		
	IV kwartał	III kwartał	IV kwartał		
	w tysiącach		IV kw. 2009= =100	III kw. 2010= =100	
OGÓLEM	1181	1155	1201	101,7	104,0
mężczyźni	463	443	447	96,5	100,9
kobiety	718	712	754	105,0	105,9
Miasta	617	608	595	96,4	97,9
Wieś	564	547	606	107,4	110,8

W stosunku do IV kwartału 2009 r. omawiana populacja wzrosła o 20 tys., tj. o 1,7%, a w porównaniu z poprzednim kwartałem - o 46 tys., tj. o 4,0% (patrz: tabl. 7). Wśród biernych zawodowo, podobnie jak w minionych okresach, dominowały osoby w wieku 55 lat i więcej, których było 692 tys., tj. 57,6%. Udział osób w wieku produkcyjnym wyniósł 45,5%, a osób młodych (w wieku 15-24 lata) - 26,1%.

Nadal najwięcej było osób biernych zawodowo z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (41,2% ogółu), a najmniej - z wykształceniem wyższym (9,4% ogółu), co ma związek z posiadaniem, bądź nie, kwalifikacji niezbędnych do wykonywania pracy.

Wykr. 7. Struktura biernych zawodowo nieposzukujących pracy według przyczyn bierności w IV kwartale 2010 r.

Do głównych przyczyn bierności zawodowej w omawianym okresie należały w dalszym ciągu: emerytura - jako powód podało ją 533 tys. (44,6%) osób nieposzukujących pracy, nauka i uzupełnianie kwalifikacji - 301 tys., choroba - 197 tys. Inne powody osobiste lub rodzinne podało 52 tys. osób (czyli

4,3% ogółu biernych zawodowo), a 14 tys. osób (1,2%) było zniechęconych bezskutecznym poszukiwaniem pracy, tj. brakiem szans na otrzymanie odpowiedniego zatrudnienia lub wyczerpaniem możliwości znalezienia pracy.

Podsumowanie

Wyniki BAEL za IV kwartał 2010 r. wskazują na dalsze pogorszenie sytuacji na rynku pracy w województwie małopolskim, tak w stosunku do analogicznego okresu 2009 r., jak i w porównaniu z poprzednim kwartałem. Większe było obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi. Wśród osób w wieku 15-24 lata miernik bezrobocia był ponad 2-krotnie większy niż dla całej populacji.

W ujęciu rocznym odnotowano wzrost zarówno liczby pracujących, jak i bezrobotnych,

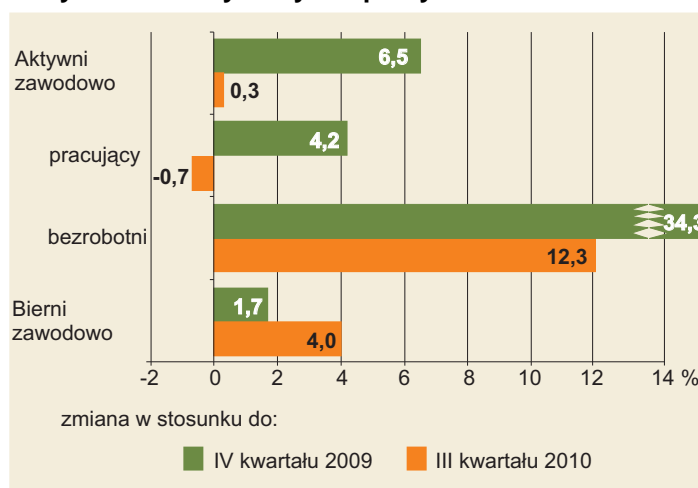
a także stopy bezrobocia, która była wyższa wśród kobiet niż wśród mężczyzn.

W porównaniu z III kwartałem 2010 r. zaobserwowano m.in.:

- wzrost populacji aktywnych zawodowo z powodu zwiększenia się liczby bezrobotnych,
- mniejszą liczbę pracujących,
- spadek wskaźnika zatrudnienia (*podobnie jak w Polsce*),
- wyższą stopę bezrobocia (*również podobnie jak w Polsce*),
- większą liczbę osób biernych zawodowo, zwłaszcza mieszkających na wsi.

Województwo małopolskie zajmowało 10 miejsce wśród województw w kraju pod względem wysokości wskaźnika zatrudnienia i 8 miejsce pod względem stopy bezrobocia.

Wykr. 8. Zmiany na rynku pracy w IV kwartale 2010 r.

Opracowanie: Anna Dziedzic Wydział Analiz i Opracowań Zbiorczych,

Małgorzata Michalik Wydział Badań Ankietowych, tel. 12 656 30 57 wew. 25, 36